

ZIMA – učebnice

.....

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Název: Příroda našeho regionu v ročních obdobích

Autor: Růžena Vinciková, Bc. Helena Turková Kubátová

Ilustrace: Pokud není uvedeno jinak, veškeré ilustrace zveřejněné v tomto díle jsou autorským dílem Zdeňky Študlarové

Fotodokumentace: Pokud není uvedeno jinak, veškerá fotodokumentace zveřejněná v tomto díle je autorským dílem Lucie Jiráňové

Text a hudba k písni Jaro, léto, podzim, zima: Jaroslava Horáčková

Celý vzdělávací program je ve formátu PDF/A (lze vybrat text a dále s ním pracovat).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vysvětlení piktogramů:

Víla se ptá

Čas

Zpěv

Otázky

**Tvořivá
činnost**

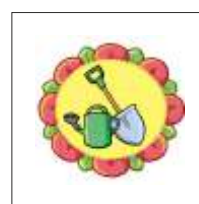
Pomůcky

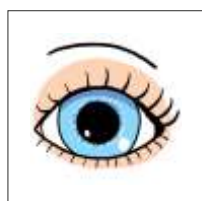
Informace

**Interaktivní
tabule**

**Pracovní
činnosti**

**Pozorování,
bádání**

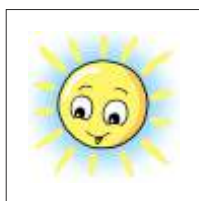
**Pohybová
aktivita**

Hádanky

**Aktivity
uvnitř**

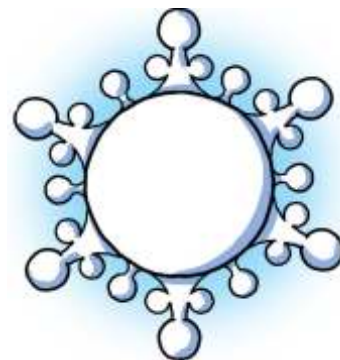
**Aktivity
venku**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah:

2.2 Tematický blok č. 2 Zima s vílou Šumavěnkou

2.2.1 Téma č. 1 Sněhovánky a radovánky s vílou Šumavěnkou na zahradě MŠ a v Hájíčku

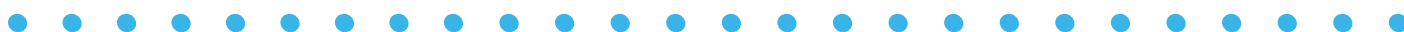
1. Oblékáme vílu do zimních šatů
2. Ledové království
3. Stopy ve sněhu
4. Naše zeměkoule v zimě

5. Vločky pod lupou
6. Zimní postýlka
7. Pomáháme ptákům v zimě
8. Sněhové víly a stromoví skřítki
9. Sněhovánky, radovánky

2.2.2 Téma č. 2 Co vypráví dětem a Šumavěnce sněhová vločka

1. Představení sněhové vločky
2. Jak se sněhová vločka dostane nahoru
3. Vločky se snášejí k zemi
4. Příroda spí
5. Čím se živí ptáci v zimě

6. Kdo přilétá v zimě ke krmítku
7. Pobyťová znamení – stopy zvířat
8. Přichází sluníčko, sníh taje

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zima s vílou Šumavěnkou

2.2 Tematický blok č. 2 Zima s vílou Šumavěnkou – 4 hodiny

V druhém bloku jsou naplňovány klíčové kompetence:

Děti jsou schopny popsat změny v zimní přírodě a pozorovat je lupou. Pochopit koloběh vody v zimní přírodě. Vysvětlit, proč pomáhat ptactvu v zimě a chránit jej. Naslouchat pohádkovému příběhu, ztišit se, relaxovat, procvičovat pozornost při třídění semen – ptačí potraviny, soustředit se na práci – naplnit sýkorce bříško, stavět a tvarovat sníh, zapojit fantazii při stavbě stromového skřítky a víly, sledovat pokus s ledem, spolupracovat ve skupině při znázorňování koloběhu vody v přírodě, domluvit se ve skupině při společném „malování“ sněhuláka dlouhým pruhem látky. Dodržovat pravidla her. Obléci vílu do zimních šatů, nalézt a dodržet slovně popsaný systém, postup.

2.2.1 Téma č. 1 Sněhovánky a radovánky s vílou Šumavěnkou na zahradě MŠ a v Hájičku

2 hodiny

Cíl: Rozvíjet představivost a tvořivost na základě fantazie, estetické prožívání skutečnosti, rozvíjet slovní a obsahovou tvořivost, pozorovat zimní přírodu a pobývat v ní, zjišťovat vlastnosti sněhu, pozorovat vložky pod lupou, stopy ve sněhu, přiblížit život ptáků v zimě.

Lopatky na sníh, potravinářské barvy, pracovní listy s vílou Šumavěnkou, oboustranná lepenka, ovčí rouno různých barev, text písničky Zelené, zelené, lupy, přírodniny, semínka do krmítka.

2.2.1.1 Hodina č. 1

Víla se s dětmi vítá říkankou *Já jsem víla Šumavěnka*

JÁ JSEM VÍLA ŠUMAVĚNKA (říkanka)

JÁ JSEM VÍLA ŠUMAVĚNKA, JAKO PROUTEK TROCHU TENKÁ.
JARO LÉTO PODZIM ZIMA, V PŘÍRODĚ JSEM VŠUDE DOMA.
ŽE SE STÁLE NĚCO DĚJE, NENÍ PRÁCE ČARODĚJE.
RADOST, ÚSMĚV NA TVÁŘI, MOJE ALBUM V HERBÁŘI
KAŽDÝ ÚKOL POTĚŠÍ S ŠUMAVĚNKOU VYŘEŠÍM.
ZAHRADE NÁŠ DOMOV JE, KAŽDÝ SI TU POHRAJE.
LOUKA, POLE, POTOK, LES, UČEBNÍČÍ BUDE DNES.

Víla:

Milé děti,

čeká nás společný zimní den. Vílu oblékneme do zimních šatů. Povíme si, co ji zahřeje, z čeho by zimní oblečení mělo být. Budeme společně pozorovat rampouchy, stopy ve sněhu, malovat vašimi stopami naši ZEMI. Naučíme se písničku, která nám pomůže zasněženou zeměkouli oživit barvami. Vyzkoušíme si zapouštění barev do sněhu. Namalujeme slunce, bez kterého by na zemi nebylo života. Prohlédneme si sněhové vločky pod lupou, hrou se dozvíme, jak a která zvířátka v zimě spí a která nespí. Vyzkoušíme si, jestli půjdou ze sněhu dělat koule a další sněhové stavby. Objevíme, kde nám mráz „vyrobil“ led. Nasypeme ptáčkům zrníčka a semínka do krmítka. Vyrobíme si stromové skřítky či víly a oživíme je v našem hájičku.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Oblékáme vílu do zimních šatů

Oblékáme vílu Šumavěnku do zimních šatů.

Jaká je ovčí vlna, jaké má vlastnosti?

Co se z ní dělá? Které části oblečení by mohlo být z ovčí vlny?

Co si v zimě oblékáte vy?

Jaké barvy ovčí vlny můžeme na oblečení víly zvolit?

1. rukavice (obě mají stejnou barvu)
2. boty (obě mají stejnou barvu)
3. čepici
4. zbývající části dle jejich výběru

Ledové království

Kde se na střeše vzaly rampouchy?

Jak rampouch vzniká?

Jak poznáme, že je mráz?

K čemu nám slouží teploměr?

Proč se nám v chladu „kouří“ od pusy?

V zimních měsících může teplota klesat pod bod mrazu. Poznáme to podle zmrzlých povrchů, které jsou pokryté tenkou vrstvou ledových krystalků. Pozorujeme je na větvíčkách nebo stéblech trávy. V mrazu vydechujeme vodní páru, která se ve studeném vzduchu mění na droboulinké kapičky.

Stopy ve sněhu

Sníh pokrýl naši zahradu sněhovou peřinou. Brzy nad ránem si zde hrála a dováděla některá zvířátka.

Poznáme, která to byla?

Kde můžeme na zahradě najít nejvíce ptačích stop?

Čí stopy můžeme objevit za plotem zahrady?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Aktivita:

Malování stopami

Víla: K zemi patří slunce, které svítí i v zimě. Namalujeme ho stopami. Vezmeme se za ruce a jdeme po stopě učitelky. Stopami uděláme nový kruh. Stojíme po obvodu slunce čelem vzad, zády k jeho středu. Stopami namalujeme slunci paprsek a vrátíme se po stejné ose zpět. Společnými silami klackem domalujeme oči, tváře a ústa.

Zpíváme lidovou písničku **Hřej, sluníčko, hřej.**

Hřej, sluníčko, hřej, hory doly krej. Povyskoč si výše, na tej naší střeše, kolo udělej.

Hřej, sluníčko, hřej, hory doly krej, ukaž ty mně v tu stranu, kam až já se dostanu, kde je můj milej.

Hřej, sluníčko, hřej, hory doly krej, abych našla cestičku, kde já najdu vodičku, kolo udělej.

● Příloha č. 4.11 Stopy – obrázek v PDF <http://listy.msprachatice.cz>

Naše zeměkoule v zimě

Aktivita:

Vezmeme se za ruce a jdeme za sebou ve stopách učitelky. Uděláme kruh. Stojíme po obvodu naší „sněhové zeměkoule“.

Víla: Jakou barvu má naše zeměkoule? Je bílá jako.... Použijeme přirovnání – bílá jako sníh. Co všechno je bílé?

Písnička: Bíle, bíle smějí se mé zoubky, bílé, bílé nožky mám.

Ref. :/Proto mám ráda všechno, co je bílé, bílá, bílá, to je barva má./:

Učitelka: Naše země je plná barev. Posypeme část zeměkoule žlutou potravinářskou barvou. Co všechno je žluté?

Písnička: Žluté, žluté sluníčko nám září, žluté, žluté, žluté vlásky mám.

Ref. :/Proto mám ráda všechno, co je žluté, žlutá, žlutá, to je barva má./:

Posypeme další část zeměkoule červenou barvou. Je červená jako pivoňka. Co všechno je červené?

Písnička: Červené, červené srdíčko mi ťuká, červený, červený je rozkvetlý mák.

Ref. :/Proto mám ráda všechno, co je červené, červená, červená, to je barva má./:

Posypeme další část barvou modrou. Modré jako čisté nebe. Co všechno je modré?

Písnička: Modré, modré nad námi je nebe, modré, modré pomněnečky jsou.

Ref. :/Proto mám ráda všechno, co je modré, modrá, modrá, to je barva má./:

Posypeme další část barvou zelenou. Je zelená jako rosníčka. Co všechno je zelené?

Písnička: Zelené, zelené sukýnky (kalhoty) mi sluší, zelené, zelené stromy v lese jsou.

Ref. :/Proto mám ráda všechno, co je zelené, zelená, zelená, to je barva má./:

Posypeme další část hnědou barvou. Je hnědá jako půda. Co všechno je hnědé?

Písnička: Hnědá, hnědá je ta země naše, hnědou, hnědou čepici já mám.

Ref. :/Proto mám ráda všechno, co je hnědé, hnědá, hnědá, to je barva má./:

Naše „zeměkoule“ je pestrá i v zimě.

Víla: Které barvy by ještě mohla mít? Společně vymyslíme další sloku písně.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zeměkoule je plná barev

Víla: Namalujeme do sněhu obrázek sněhové vločky, kolik má ramen – paprsků?
Každá vločka je jiná, všechny mají šest paprsků – ramen.

Malování potravinářskými barvami

Sněhová vločka

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vločky pod lupou

Jako co vločka vypadá? Co vám připomíná? Hvězdičku?
Co se stane s vločkou, když dopadne na teplou dlaň?
Je to více vloček splepených pohromadě?

Pro zvědavé děti: Jaké podoby zmrzlé vody známe?

Sníh pod lupou

Víla:

Pozorujeme sníh pod lupou.

Sníh nám padá na čepice, na bundy. Nastavíme ruku a necháme si napadát vločky na ruku a prohlédneme si vločky pod lupou.

Malé kapičky deště zmrznou a přemění se ve sněhové vločky.

Jako co vločka vypadá? Co vám připomíná? Hvězdičku?

Na rozdíl od rampouchu nám nevzniká z kapiček vody, ale z vody, která je vysoko v mracích.

Pozorování pod lupou

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zimní postýlka

Víla: Která zvířata jsou schovaná pod zimní peřinou?
Která spí a která nespí?

Hra:

Najdeme si prostor, kde se postavíme. Učitelka jmenuje různá zvířata. Odpovídáme pohybem. Pokud jmenované zvíře nespí, otáčíme se kolem své osy. Pokud jmenuje zvíře, které v zimě spí, sedneme si na bobek a složíme si ruce pod ucho a zavřeme oči.

- Příloha č. 4.8 Zimní spánek <http://listy.msprachatice.cz>

Pomáháme ptákům v zimě

Co všechno můžeme do krmítka dát?

Víla: Krajina je pokrytá sněhem. Dojdeme zkontrolovat, zda ptáci mají v našem krmítku semínka. Jmenujeme semínka, která můžeme do krmítka dát. Máme pro ně slunečnicová semínka a proso.

Doplňujeme krmítko

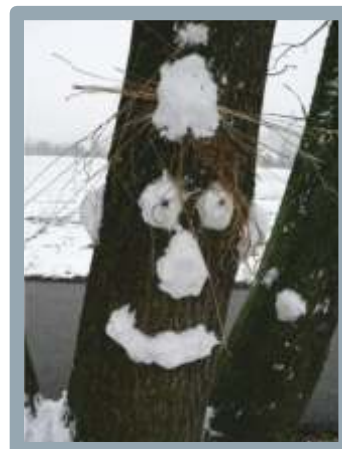
Sněhové víly a stromoví skřítki

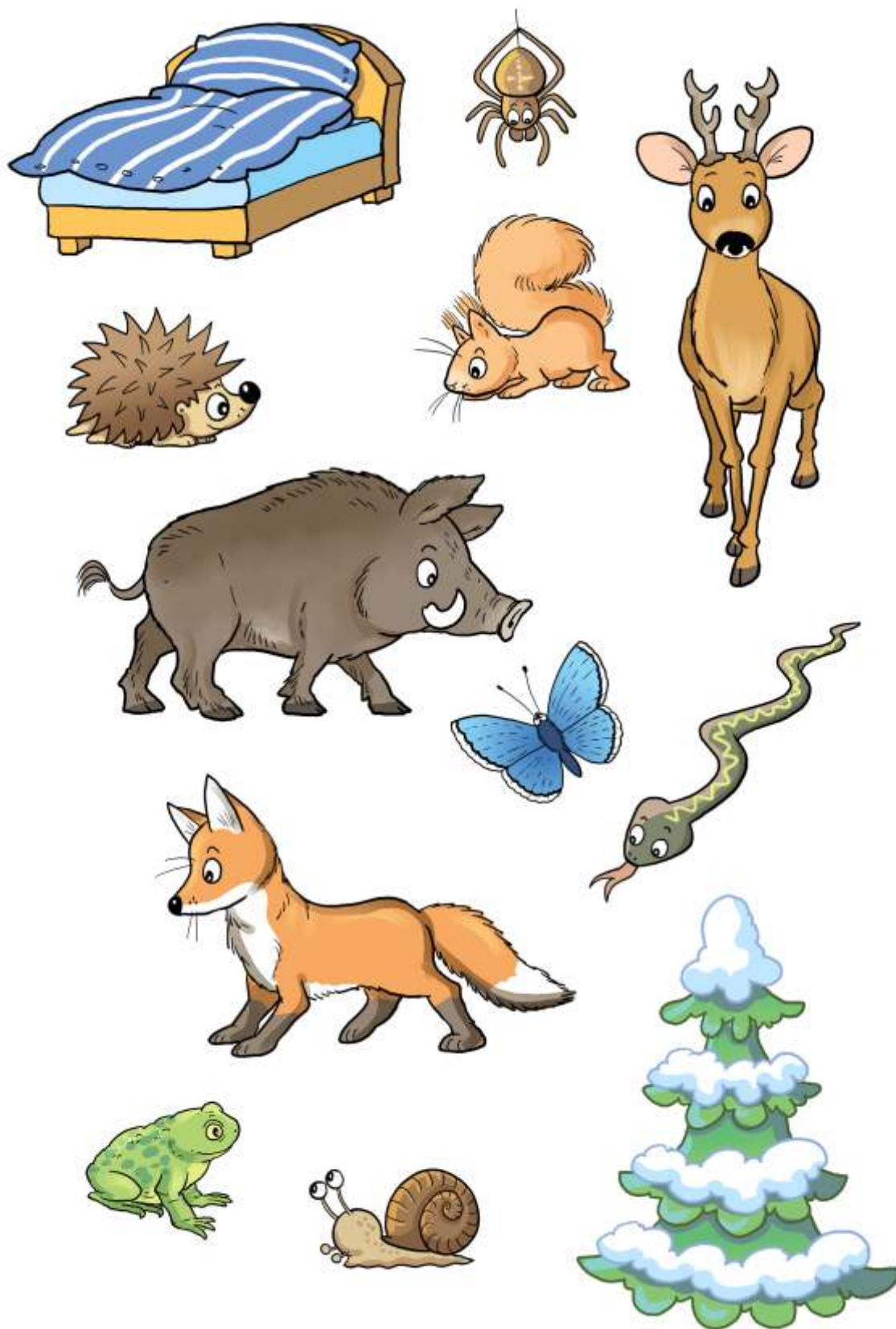
Co dělají stromy v zimě?

Víla: My je na chvíli proměníme ve skřítky a víly. Ve dvojici si vybereme jeden strom. K němu si společně nanosíme sněh. Sněh lepíme na jeho kmen a vytváříme hlavu. Z přírodnin dotvoříme oči, nos, pusku, vlasy, čepici, popřípadě další části těla. Vzniká společenství rodin, kamarádů.

Stromoví skřítki a víly

Sněhovánky, radovánky

Je sníh vždy bílý? Co by ho mohlo ušpinit?
Co se v teple se sněhem děje?
Stavíme sněhuláky, křesílka, iglú a další
sněhové stavby.

Pokus:

Pokud se chceme „ohřát“, postavíme krb.
Do sněhového krbu paní učitelka postaví
svíčku, kterou zapálíme. Pozorujeme,
co se děje se sněhem.

Víla se rozloučí s dětmi písničkou **Jaro, léto, podzim, zima, to je celý rok.**

Jaro, léto, podzim, zima, to je celý rok (Jaroslava Horáčková)

Ref.:

Jaro, léto, podzim, zima, to je celý rok.
Stejně letos jako loni, tak i napřesrok.
Po jaru je vždycky léto, podzim po létu.
A nežli se nadějeme, zima už je tu.

1. Když je jaro v plné kráse, když má zelenou.
Na trávníku kluci hrají s míčem kopanou.

Ref. Po jaru je vždycky léto ...

2. Když se hlásí horké léto, rostou jahody.
Sejdeme se jednou spolu někde u vody.

Ref. Po jaru je vždycky léto ...

3. Na podzim, když padá listů z lip a javorů.
Páni draci koukají se lidem do dvorů.

Ref. Po jaru je vždycky léto ...

4. A když je tu bílá zima, už jsme na konci.
Chcete-li tak nashledanou někde na kopci.

Ref. Po jaru je vždycky léto ...

Další možné varianty činností (Hry pro zimní období, kdy není sníh)

Hra motivovaná pranostikou „Svatá Apolenka čítá dříví na polénka“.

Děti rozdělíme do dvou družstev. Na konci mezy bude předmět, do kterého budou děti ťukat
klacíkem nebo kamínkem. Na startu dostanou pokyn – zaťukej 3x, vrací se zpět, předává
pomyslnou štafetu dalšímu, další dítě dostává úkol – zaťukej 5x. Všichni se vystřídají.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Hra: Hodiny z přírodnin

Na cestu dětem připravíme číslice. Každé dvojici je přiděleno jedno číslo. Mají za úkol k číslici donést daný počet – 1 ulitu, 2 větvičky, 3 kamínky, 4 šišky, 5 klaců atd. Z doneseného přírodního materiálu vytvoří obraz.

Hra: Přírodní pexeso

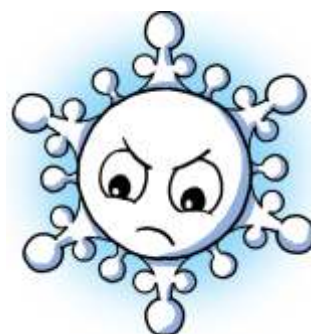
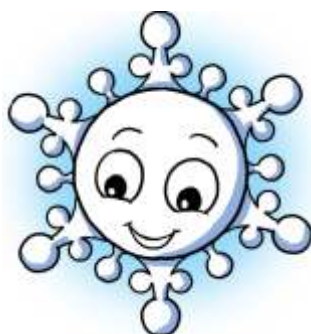
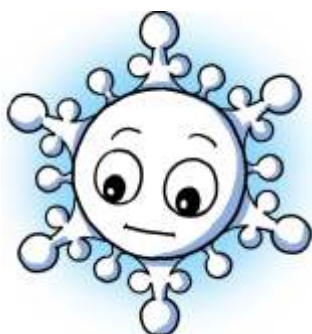
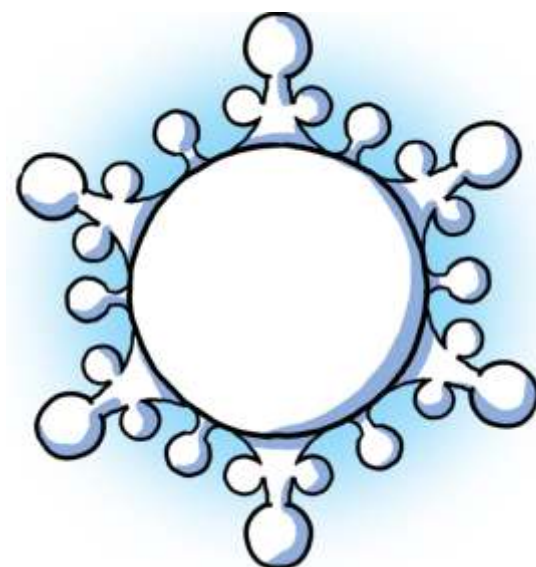
Dvojice nosí přírodniny na své bílé plátno – dle pokynů učitele. (Borovou šišku, modřínovou šišku, větvičku, silnější klac, kámen – kamínek atd.) Děti hledají a nosí přírodniny podobné těm, které učitel dětem ukazuje. Z doneseného materiálu dvojice tvoří svůj obraz.

Hra: Zvířata, která v zimě nespí

Děti stojí v kruhu. Ten, který začíná, je uprostřed a říká: „Za tím Pavlovým humnem běžel zajíček s bubnem.“ Pavel jde do středu: „Za tím Vašíkovým humnem běžel srnec s bubnem.“ Vašík jde do středu kruhu. (Pavel se vrací na jeho místo): „Za tím Janiným humnem běžel bažant s bubnem.“ A tak to pokračuje dokola.

Snazší varianta: „Za tím Pavlovým domem běžel zajíček s bubnem.“ Děti jmenují všechna zvířátka, která v zimě nespí.

Dokresli vločku tak, aby ostatním pověděla, jak se ti líbilo dnešní dopoledne.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

2.2.2 Téma č. 2 Co vypráví dětem a Šumavěnce sněhová vločka

2 hodiny

Cíl: Rozvíjet smyslové vnímání, představivost a fantazii a vzájemnou empatii. Vžít se do příběhu Snížka a Sněženky, spolupracovat na jeho ději i jeho dotváření. Umožnit dětem pohybovou improvizaci a vstoupit do příběhu. Rozvíjet ochotu přirozeně hovořit.

2.2.2.1 Hodina č. 1

Víla se s dětmi vítá říkankou *Já jsem víla Šumavěnka*

Víla:

Milé děti,

vítám vás v Centru ekologické výchovy Dřípatka. Název centra jsme si půjčili. Kdo nebo co je to dřípatka? Je to květina – kytička, která je chráněná zákonem. Co to znamená? Vyskytuje se na málo místech, je ohrožená, nesmí se trhat. Místa, kde dřípatka horská roste, je důležité chránit. V dnešním pohádkovém příběhu se seznámíme s jednou sněhovou hvězdičkou. Dozvíme se, kdo na ní bydlí, co se všechno přihodí, až navštíví naši zemi.

Představení sněhové vločky

Příběh začíná.

Byla nebyla jednou daleko na modrém nebi jedna sněhová hvězdička.

Kolik má sněhová hvězdička paprsků?

Jak vypadá sněhová hvězdička, jak vypadá sněhová vločka?

Sníh je hebký a bílý. Obsahuje vzduch, proto vypadá, že je bílý. Padá ve vločkách, ty teplem tají a proměňují se ve vodu. Tvar vločky je šestihranný útvar nebo hvězdička s šesti paprsky. Každá vločka může být jiná.

Aktivita:

Kolik vloček je ve skutečnosti v malé sněhové kouli?

Hra na sněhovou kouli. Vločky poletují po prostoru, zazvoní zvoneček. Tvoříme velkou sněhovou kouli. Tvoříme sněhovou kouli po 6, po 7, po 5 a po 4 vločkách. Kolik vloček je ve skutečnosti v malé sněhové kouli?

Sněhové vločky tvoří sněhovou kouli

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Jak se sněhová vločka dostane nahoru

Aktivita:

Jak se mohla dostat sněhová vločka nahoru?

Utvoříme čtyři skupiny.

Pomocí modré látky ukazujeme, jak teče potůček – voda v potůčku teče krajinou, ukazujeme, jak se voda mění v páru, stoupá nahoru, přeměňuje se v mráčky, posléze ve větší mrak – dvě skupinky se spojí. Pak se mrak roztrhává, pluje po obloze, opět vytvoříme větší mrak tím, že spojíme dvě skupiny. Utvoříme ještě větší mrak – spojíme všechny čtyři skupiny. Je zatažená obloha. Na velký mrak položíme malé sněhové papírové vločky. Najednou přijde vítr, vločky poletují ve vzduchu a pomalu se snášejí k zemi. Proměňujeme se ve vločky. Poletujeme ve vzduchu a pomalu se snášíme k zemi.

Voda se vypařuje, stoupá vzhůru

Tvoří se mraky

Velký mrak

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Příběh pokračuje:

A na té sněhové hvězdičce stál domeček a v tom domečku dvě postýlky. Jedna modrá, druhá červená.

Čí to byly postýlky? Jak se, děti, jmenovaly?

V jedné spal Snížek a ve druhé spala Sněženka. Když se vyspali, oblékli se.

Co si oblékli?

Jmenujeme vše, co si oblékáme v zimě.

Pak se honili po sněhu, klouzali se.

Co všechno mohli ještě dělat na sněhu? Co na sněhu děláme my?

Příběh pokračuje:

Sněženka si chtěla postavit sněhuláka. „Ale to se musíme nejdříve nasnídat, abychom měli dostatek sil na jeho stavbu!“

Copak asi snídali?

Říkáme své nápady, co všechno lze snídat na sněhové hvězdičce. Posadíme se a do ruky si dáme na dlaň šálek. Napodobujeme snídání Snížka a Sněženky.

Posnídali šálek stříbrného ticha. Stříbrnou lžičkou si ho každý pomalu míchá a potom pomalu po lžičkách pije, k tomu sní dvě, tři sněholálie. Sněholálie bíle průsvitné, ty, co rostou jenom ve snu na úsvitu dne. A když to všechno vypije a sní, spí, tiše dýchají, dýchají do stříbrného ticha a mají samé stříbrné sněhové sny.

Zavřeme oči.

Snížek a Sněženka

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vločky se snášejí k zemi

Otevřeme oči a příběh pokračuje.

A tak by tam žili na té sněhové hvězdičce dodnes, kdyby se to nebylo stalo. Co se stalo? Jednou, kde se vzal, tu se vzal, přilétl velký vítr. Snížek a Sněženka se schoulili v domečku a báli se a drželi se za ruce. Uchopíme se za ruce. Vítr byl stále silnější. Nakláníme se do stran, jako by se do nás opíral veliký vítr. A vítr hučel a hvízdal. Čím silnější vítr se zvedal nad oblaky, tím hustěji sněžilo. A najednou frrrrr a vítr odnesl domeček. Odlétly postýlky, kde Snížek se Sněženkou spali, a představte si – o ničem nevěděli.

Když se Snížek se Sněženkou probudili, byl bílý den, na nebi svítilo velké slunce a kolem mrzlo, až to chroupalo. Sněženka a Snížek se moc divili, že nemají ani postýlky ani židle ani stůl ani domeček. Ale pak se rozhlédli – to se teprve lekli. Sněhová hvězdička přistála na zvláštním místě. „Já se bojím,“ řekla Sněženka. „Co když nás shodí na zem a sezobne nás.“ „Neboj se, já ho přemůžu.“ Ale nebyla to pravda. Snížek se také bál. A celá sněhová hvězdička ve spoustě napadaného sněhu vypadala jako obyčejná sněhová vločka.

Nakonec Snížek a Sněženka přemohli strach a seskočili dolů. „Snížku, podívej, to zvíře se nehýbe.“ Vždyť není živý, ale... Z čeho je náš kohout? Z čeho by mohl být?

Stál totiž na velké zahradě, kolem dokola samé stromy, keře, trávníky, záhonky, sněhulák. Jenomže teď na všechno napadal sníh. A uprostřed té zahrady byl dům s velkými okny. A za okny, uvnitř domečku byla spousta dětí.

Kdepak to asi jsou?

Když Snížek se Sněženkou uviděli tolik dětí, měli radost. Hned si všimli, že jsou děti smutné, že se dívají jen k oknům a vzdychají, protože nemohou ven. Řekli si, že musí něco udělat.

Sněhová vločka přistála na kohoutovi

Předvádíme smutné obličeje a vzdychání.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Aktivita:

Sedíme v půlkruhu a učíme se říkanku **Vločka**

Volá vločku vločka,	(Děti napodobují volání, dají si ruce kolem úst.)
ať prý na ni počká.	(Sepnou ruce a prosí.)
Že neví, kam padá,	(Ruce natáčí v P a v L, dělají, že neví.)
má zavřená očka.	(Dlaně si dají přes oči.)

Příroda spí

A co bylo dál? Pak byl oběd a po obědě spinkání.

Varianta 1. Než se děti ve školce vyspí, my se v klidu nasvačíme.

Varianta 2. Položíme si hlavu na polštářek a zavřeme oči.

Relaxační text:

Všichni spali jako brouci v trávě, jako jahoda pod lístkem a housátka pod křídlem a spali jako jablíčko v seně, jako strakaté vajíčko v hníždě, jako hrášek v hlíně a jako zrníčko v klasu, spali si jako ve vatičce a srdíčka jim tloukla, jako když tikají maličké hodiny. Bim, bam. Tik, tak. (Z knihy Sněhová hvězdička od Josefa Hanzlíka.)

Všichni kolem spí, všechny děti spí jako chlapeček spinkavý, jako holčička spinkavá, jen jen dýchají a pěstičky mají složené pod bradou.

A zatímco děti spaly, naše Sněženka se Snížkem vylezli zpět kohoutovi na hřebínek. Jak tak přemýšleli, přiletěl k nim šedivý vrabčák a moc se divil, že vidí tak maličké hvězdičky – tvorečky, ještě menší, než jsou vrabčí děti.

„Jakpak se jmenujete a jakpak to, že jste tak malé?“ ptá se vrabčák.

„Jmenujeme se Snížek a Sněženka a jsme malí proto, že jsme se narodili na sněhové hvězdičce. To je nejmenší hvězda všech hvězd. Je malá skoro jako třešnička.“

„Já se jmenuji Bohouš. A mám třešně moc rád.“

Víla:

Jé, děti, nemáte u sebe někdo třešničku? Pro Bohouše. A víte, který pták má třešně nejvíc rád a dokáže je i sklít a člověku téměř nic nenechat? Ale teď je zima, leden. A to víte, třešně teď nejsou. Co dělají v zimě ovocné stromy? Já mám tady rozkvetlé „barborky“, budeme mít třešničky za pár týdnů? Proč třešňovým větvíčkám ve váze říkáme „barborky“? Proč se třešní Bohouš v měsíci lednu nedočká?

Čím se živí ptáci v zimě

A co byste rádi vy?

„Odes nás prosím někam daleko, vysoko,“ prosí Snížek a Sněženka. Vrabec je tedy odnesl za komín školky (školy), seděli jen tak a dívali se na nebe, jak po něm létají ptáci. Zatím se vrabčák Bohouš vrátil ke kohoutovi na hřebínek za sněhovou hvězdičkou. Dlouho se nerozmýšlel, zob, zob a už ji měl v zobáčku. Ale to si dal, vůbec mu nechutnala, pořádně ho to zastudilo, jazyk celý zatrnul, honem sněhovou hvězdičku vyplivl.

Proč Bohoušovi vločka nechutnala?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kdo přilétá v zimě ke krmítku

Čím krmit ptáčky v zimě, jací ptáčkové létají ke krmítku?
Máme prázdné krmítko, kdo k němu v zimě létá?
Co všechno můžeme ptáčkům dát do krmítka?

- Příloha č. 4.9 Ptactvo - obrázek v PDF

<http://listy.msprachatice.cz>

Obrázky ptáků na šnůře

Ptáci, kteří v zimě přilétají na krmítko

Vybíráme z řady ptáčků jenom ty, které mohou v zimě přilétat na krmítko. Dáváme je na krmítko, pokud s ním ostatní souhlasí.

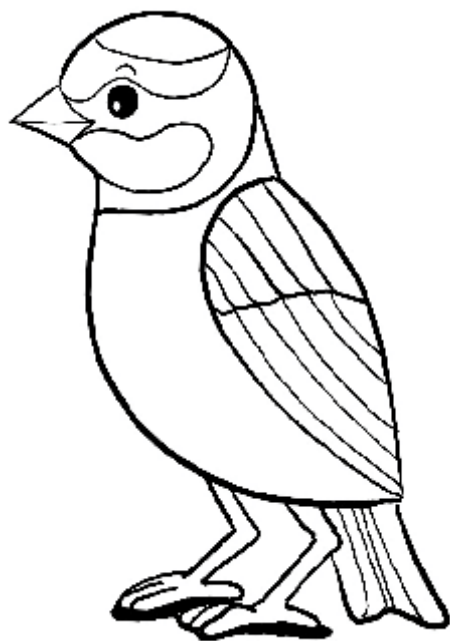
Co všechno můžeme dát ptáčkům do krmítka?

Sýkorka s plným bříškem

Pobyťová znamení – stopy zvířat

Příběh pokračuje:

Za komínem Sněženka se Snížkem usnuli. Byla úplná tma – hluboká noc. Máme zavřené oči. Probudily je podivné zvuky. Schoulili se ještě víc k sobě, a tak přečkali za komínem až do rána. Pak sjeli po okapové rouře dolů a co uviděli? Snížek se Sněženkou se nestačili divit. Kdopak zahradu navštívil? Zahrada byla plná stop.

Kdopak zahradu navštívil? Stopy v zahradě

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Hádanka

Kdo tu skákal hop a hop, sníh nám poví podle stop.
Chodila tu zrána, chodila tu vrána?
Nebo čtverák zajíček otisk čtvero paciček?
Že by bažant nescházel? Možná se tu procházel.

Čí to jsou stopy? Dokážeme je přečíst?

Vybereme si jednu stopu a přiřadíme ji k cestičce k obrázku zvířete, kterému patří. „Třeba nás jedna z těch cestiček dovede k naší sněhové hvězdičce,” přeje si Snížek se Sněženkou.

Přiřazujeme stopy

Přichází sluníčko, sníh taje

Pokračování příběhu:

Ale nebylo tomu tak. Stopy je dovedly ke zvířátkům, která navštívila v noci nebo nad ránem školní zahradu. Snížek se Sněženkou je moc rádi poznali, ale přece jen byli trochu smutní.

Možná tušíte, proč. Vzpomeneme si na začátek našeho příběhu, kdy měla Sněženka jedno přání. Copak si chtěla po snídani na sněhové hvězdičce postavit?

Uděláme jim radost a postavíme Sněženke sněhuláka.

Aktivita:

Stavění sněhuláků. Pokud máme sníh, postavíme sněhuláka na zahradě.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kreslíme sněhuláky pomocí látek

Sněhuláka postavíme – nakreslíme i pomocí látek.

Každá skupinka sedí u svého sněhuláka. Najednou přichází sluníčko, zastaví se nad sněhulákem. Co se s ním stane? Přemění se ve vodu. Z látky uděláme loužičku. Voda v louži se začne měnit v páru, uchopíme látku, pára stoupá vzhůru. Utvoříme mráček, který putuje po obloze. Utvoříme velký mrak, přijde zima, mráz, vítr. Spojíme se ve velký těžký mrak. Je-li mrak plný vloček, praskne. Vločky poletují po okolí a pomalu dopadají na zem.

Ztvárňujeme koloběh vody v přírodě

Závěr příběhu:

Copak se asi stalo se Snížkem a Sněženkou?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Snížek se Sněženkou stále hledají sněhovou hvězdičku. Chodí křížem krážem po našem městě, když venku padá bílý sníh.

Snížek se Sněženkou chodí mezi námi, mějte je rádi, ať nejsou sami.
Snížek se Sněženkou jsou malí, nechte je, aby si hráli,
nechte je u sebe schovat, nenechte jim ubližovat.
Každému, kdo je bude mít rád,
přijdou se Snížek se Sněženkou zdát. (Z knihy Sněhová hvězdička od Josefa Hanzlíka.)

Víla Šumavěnka vám přeje krásné sny a těšíme se, že si o nich budeme vyprávět.

Snížek se Sněženkou se nám budou zdát

Co jsme se dnes dozvěděli, co jsme poznali a co se naučili?

Dozvěděli jsme se, že sněhová hvězdička má většinou šest paprsků a každá vločka je jiná. Sníh je hebký a bílý, protože obsahuje vzduch. Víme, jak se dostane sněhová vločka na zem. Poznali jsme prožitkem koloběh vody v přírodě v zimním období. Umíme se v zimě obléci. Víme, co všechno na sněhu můžeme dělat a jak si s ním hrát. Poznali jsme, jak se v zimě počasí proměňuje, co je to meluzína, co všechno zima a mráz dokáže. Naučili jsme se říkanku Vločka. Jaké to je mít pocit smutku, když nemůžeme ven. Během hry se děti učily zklidnit, zavřít oči, naslouchat příběhu, napodobovat snídani Snížka a Sněženky. Víme, kdo přiletá v zimě na krmítko, čím je přikrmovat a co do krmítka nepatří. Dozvěděli jsme se, kteří ptáci přiletět nemohou a proč. Novou aktivitou bylo poznávání stop a jejich přiřazování ke zvířatům. Praktickým pokusem děti poznaly, že led je lehčí než voda, a proto po vodě plave. Závěr znovu patřil stavění – malování sněhuláka pomocí obarvené gázy. Příchodem sluníčka sníh roztál a probíhal nový koloběh vody v přírodě.

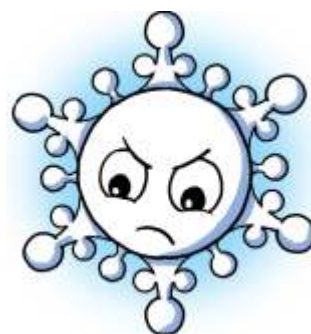
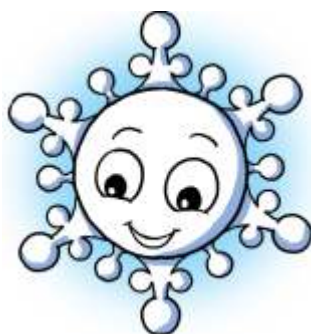
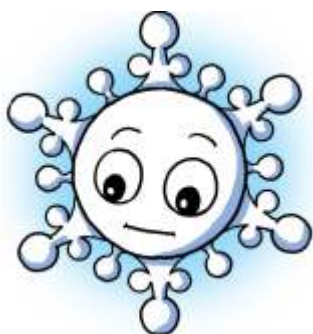
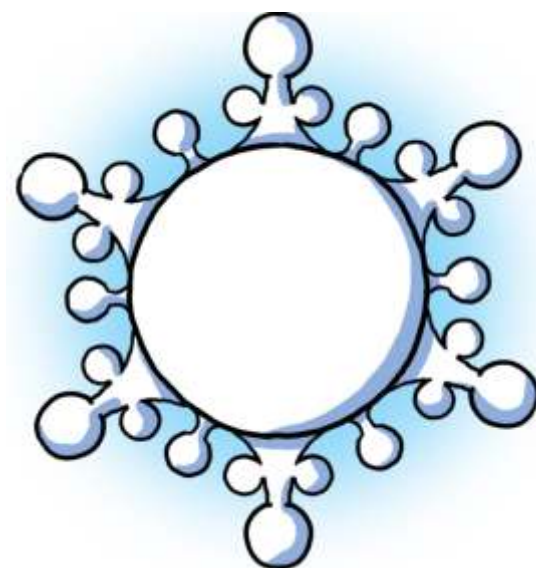
Víla se loučí s dětmi písničkou **Jaro, léto, podzim, zima, to je celý rok.**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Dokresli vločku tak, aby ostatním pověděla, jak se ti líbilo dnešní dopoledne.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

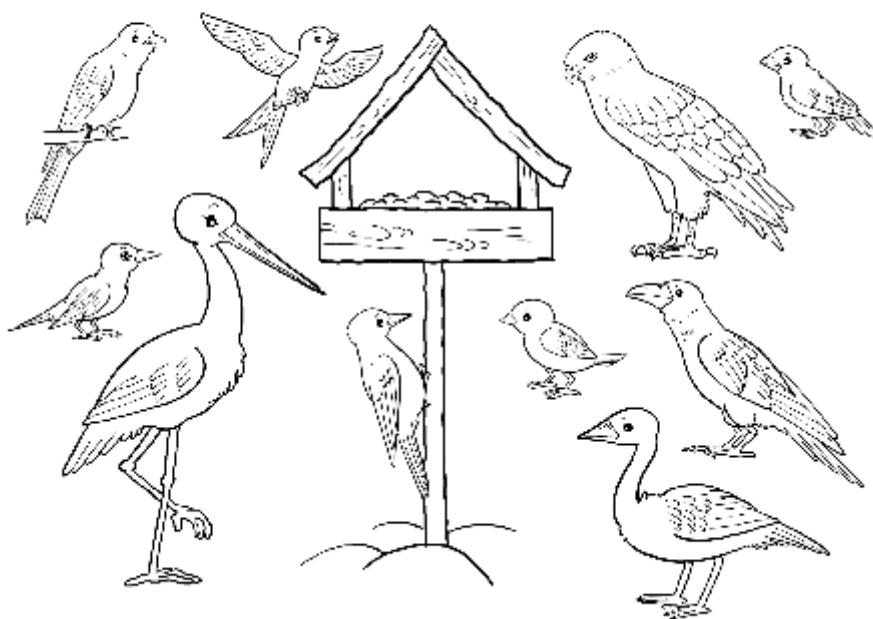
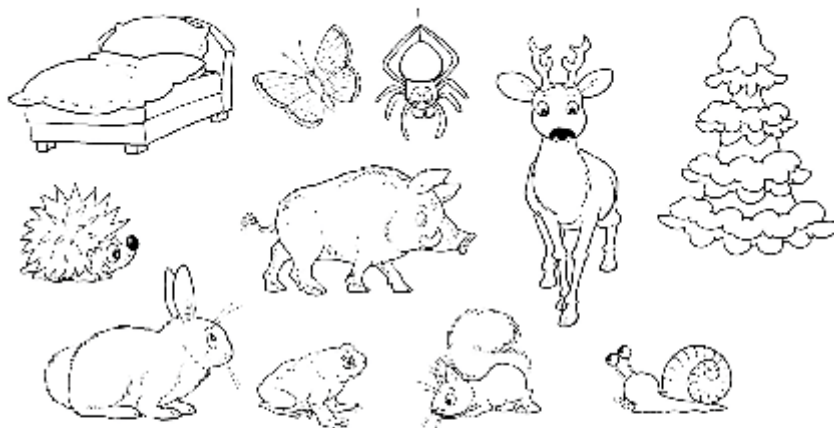
MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Část první

1. Dokresli více Šumavěnce sněhovou vločku.
2. Dokresli sněhuláka.
3. Komu patří stopy? Nakresli a přiveď stopy k danému živočichu nebo spoj čarou.

Část druhá

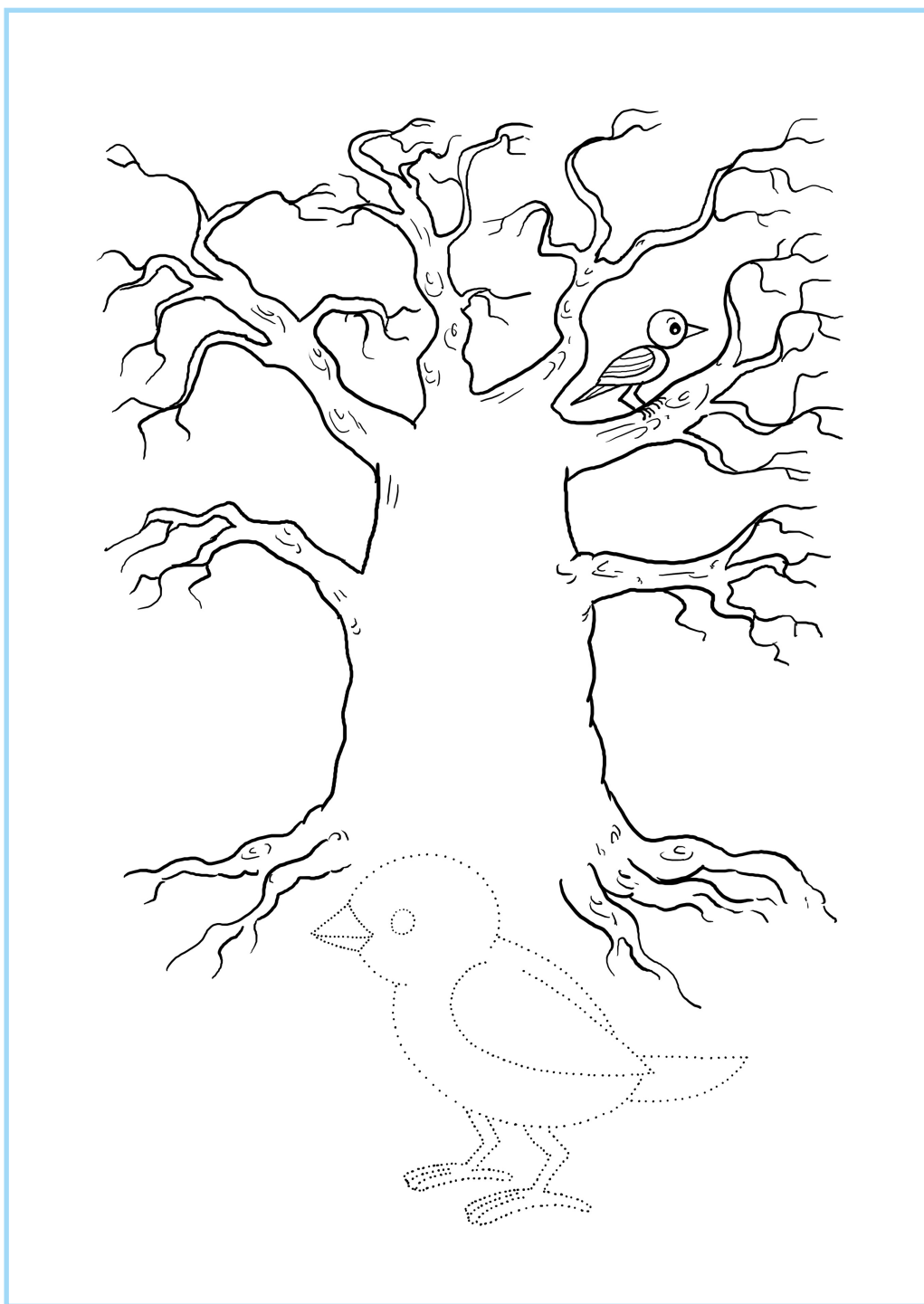
1. Zasněžený strom spoj se zvířaty, která v zimě nespí. Spoj čarou zvířata, která v zimě spí s postýlkou.
2. Koho můžeme zahlédnout na krmítku? Spoj čarou s krmítkem. Který z ptáků odlétá na zimu na jih? Vyjmenuj je.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Část třetí

1. Obtáhni ptáčka pod stromem, jak se jmenuje? Dokresli semínka, která sypeme do krmítka.
2. Dokresli do koruny stromu další druhy ptáků, které můžeme zahlédnout v zimě.
3. Jaké jiné zvíře můžeme v zimě zahlédnout na stromě? Dokážeš ho nakreslit?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY